

Informatīvā sanāksme

par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu dabas liegumam “Rožu purvs” 2010.gada 21.jūnijā Salas novada Salā

**LIFE 08NAT/LV/000449 „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās
dabas teritorijās Latvijā” projekta ietvaros
Plāna izstrādātājs – Latvijas Dabas fonds**

Protokols

Sanāksme notiek no plkst. 11.00 - 13.40

Piedalās:

1. Ingrīda Gādmāne, Salas novada pašvaldības nekustamo īpašumu speciāliste;
2. Aldonis Utināns, A/S LVM Dienvidlatgales mežsaimniecības izpilddirektora vietnieks;
3. Sandra Līckrastiņa, A/S LVM Dienvidlatgales mežsaimniecības vides speciāliste;
4. Gundega Freimane, LDF, plāna izstrādes vadītāja;
5. Māra Pakalne, LU Botāniskais dārzs, LIFE projekta vadītāja;
6. Vija Kreile, DAP Teiču DRA vecākā eksperte;
7. Andris Bārdziņš, VMD Sēlijas VM meža un vides aizsardzības daļas inženieris;
8. Aivars Slišāns, LU Botāniskais dārzs, LIFE projekta asistents;

Sanāksmi vada Gundega Freimane

1. Sanāksmes atklāšana - Gundega Freimane;
2. Īss pārskats par LIFE projekta „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā” mērķiem un uzdevumiem. Iepriekšējā “Purvu” LIFE projekta pieredze. Māra Pakalne;

Projekta ietvaros paredzēts atjaunot purva biotopus 4 dabas liegumos, uzņemt filmu, izdot zinātnisku grāmatu, uzstādīt standus, u.c.; Paredzēts veikt patstāvīgu hidroloģisko monitoringu. Līdzīgi purvu atjaunošanas projekti tiek realizēti arī citās Eiropas valstīs – Vācijā, Holandē, Īrijā, Somijā, Zviedrijā, Dānijā, Šveicē, Francijā, u.c.

A.Utināns interesējas vai Igaunijā un Lietuvā ir līdzīgi LIFE projekti par purvu atjaunošanu.

M.Pakalne atbild, ka identiski purvu projekti tur pašlaik netiek realizēti.

3. Dabas aizsardzības plānu izstrādes kārtība un uzraudzība. Vija Kreile;

Latvijā ir 327 Natura2000 teritorijas, izstrādāti 167 dabas aizsardzības plāni, 59 individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Iepazīstina ar plānu izstrādes procedūru.

4. Dabas aizsardzības plāna izstrāde dabas liegumam "Rožu purvs". Gundega Freimane; Informē par ekspertu komandu plāna izstrādē, par iestādēm, kas jāiekļauj uzraudzības grupā, par plāna termiņiem – orientējoši sanāksmes tiek plānotas septembra beigās, novembra sākumā, SA – 2011. gada janvārī, plāns jāpabeidz līdz martam.

Vēsture:

Dabas liegums izveidots 1987. gadā kā augstā purva liegums 876 ha platībā.

Teritorija apsekota projekta *EMERALD/NATURA 2000* ietvaros 2001.- 2003. gadā un tika konstatēti vairāki ES Biotopu direktīvas 1. pielikuma biotopi:

*Neskarti augstie purvi 7110**

*Purvaini meži 91D0**

*Melnalkšņu staignāji 9080**

Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās 7120

Ieplakas purvos (parādās tikai DAP info)

Aktuālie jautājumi:

Pašvaldību teritorijas plānojumi: Sēlpils pagasta teritoriālajā plānojumā nav uzrādīta Natura 2000 teritorija, nav arī vides pārskata un ietekmes uz vidi novērtējuma. To varēs atrisināt tuvāko 4 gadu laikā, jo tagadējam Salas novadam, kas apvieno Salas un Sēlpils pagastus, ir jāizstrādā jauns - novada teritoriālais plānojums.

DL robežas: Pagaidām neskaidrības ar precīzu robežu, jo katras iestāde uzrāda atšķirīgas robežas nekā tas ir M.K noteikumos, līdz ar to arī platība atšķiras. Jāprecizē darba gaitā.

Māla atradnes kūdras purvā - D malā pēc Salas pagasta teritorijas plānojuma materiāliem – interesanta detaļa. Arī „Pasaules gala” nogāze un ceļš ir mālaini.

Medības, medību kolektīvi – skat. Diskusijā;

Teritorijas noslodze – ogošana? – skat. Diskusijā;

Kad uzsākt kūdras lauku gatavošana? – nav info;

5. Aktuāli jautājumi un problēmas saistībā ar dabas liegumu, diskusijas

S.Līckrastiņa informē, ka apgaitā ir redzēts pundurbērzs nedaudz ārpus lieguma teritorijas, privātās zemēs Z virzienā pa stīgu starp 64 un 65 kvartālu pirms Stabulnieku un Lejasrožu mājām. Iesaka rūpīgi inventarizēt tuvākās vietas liegumā, iespējams, ka tur ir plašāka pundurbērzu atradne. Ir konstatēti bebru dambji un mājas lieguma DA stūrī, grāvju vietās, kur nav plānoti projekta dambji.

A.Utināns interesējas vai ir paredzēta dabas takas izveide liegumā projekta ietvaros.

M.Pakalne paskaidro, ka LIFE + programma vairs neparedz finansējumu dabas taku ierīkošanai, tādēļ projektā tam līdzekļi nav paredzēti. Paredzēts ir viens informācijas stends katrai projekta teritorijai.

G.Freimane paskaidro, ka, saskaņojot ar ekspertiem, plānā var paredzēt takas ierīkošanu, bet praktiski dabā sākt ierīkošanu tad, ja tam tiek atrasts finansējums.

V.Kreile piebilst, ka labāk taku, ja to vispār kādreiz grib ierīkot, paredzēt plāna izstrādes laikā. Diskusija par dabas takas nepieciešamību.

S. Līckrastiņa domā, ka Rožu purvs ir ļoti interesants un skatāms, tādēļ taka būtu vēlama. Problēmas ar piebraukšanu un ieiešanu purvā, jo Pasaules gals ir privāta teritorija, tur tālu jāiet ar kājām, lai tiktu purvā.

Vienojas, ka dabas taku varētu plānot, bet ierīkošanu dabā veikt pēc vajadzības.

S.Līckrastiņa interesējas, kā izskatās mežs pēc grāvju aizdambēšanas, jo pēc pāris gadiem redzams, ka tuvumā esošie koki nokalst, kas notiek pēc tam? Jautā par pieredzi Teiču DR, kur arī veikta grāvju aizdambēšana.

V.Kreile atbild, ka ap grāvi augošie koki nokalst, bet visam purvam kopumā uzpludināšana un dabīgā hidroloģiskā režīma atjaunošana ir labdabīga.

A.Utināns jautā vai nav labāk, ja pirms grāvju dambēšanas kokus nocērt un vai tas ir iespējams.

M.Pakalne skaidro, ka Holandē ir tāda pieredze, jo koki ar saknēm uzsūc daudz ūdeni, kas caur lapām iztvaiko un purvam ūdens līmenis tomēr ir mazāks. Darbības jāplāno atkarībā no tā, kāds ir mērķis – saglabāt mežu vai purvu.

S.Līckrastiņa ierosina izvērtēt vai gar purva malu sākumā nevajadzētu izcirst kokus un tad pludināt un rakt dambjus. Varbūt iespējams paredzēt koku ciršanu kā pasākumu pirms dambju būves.

V.Kreile piebilst, ka tas būtu jāiestrādā individuālajos Noteikumos, jo dabas liegumā koku izciršana nebūtu pieļaujama.

G.Freimane – individuālos noteikumus nevar paspēt apstiprināt Ministru Kabinētā tik ātri, tam nepieciešams aptuveni pusgads, bet projekta grafikā dambju būvēšana jāsāk ātrāk.

S.Līckrastiņa piebilst, ka purvā koku vecums nepārsniedz 40 gadus, tie ir 7 m garumā, tātad tur var būt attiecināma kopšanas cirte.

Jautājums, kur ņem kokus, ko liek zem ekskavatora, ja nedrīkst liegumā cirst.

V.Kreile atbild, ka zem ekskavatora, ja nepieciešams, cērt mazas dimensijas kokus.

G.Freimane interesējas, kāda ir lieguma noslodze ogotāju un sēņotāju ziņā.

I.Gādmane atbild, ka padomju laikos bija lielāka, arī tagad vairāk ogotāju dodas uz Gargroves purvu, bet tā kā 6 km attālumā ir rajona centrs – Jēkabpils, tad arī Rožu purvā ogotāji ir pietiekoši, bet to nevar uzskatīt par ļoti intensīvu kustību.

Par medībām – Pasaules gals ir populāra zosu vieta rudens medībās.

S.Līckrastiņa ierosina uzraudzības grupā iekļaut kādu mednieku kolektīva pārstāvi.

A.Bārzdīņš informē, ka lieguma teritorijā tiesības medīt ir 3 medību kolektīviem – „Lauku celtnieks”, „Sala”, „Sēlpils”. Rekomendē kā mednieku pārstāvi Mārtiņu Akmentiņu no m/k „Lauku celtnieks”. Liegumā ZA galā esot konstatēt vilku perēklis, 2008. gadā tur nošauti 7 vilki. Mednieku vārdā izsaka bažas, ka plānā var tikt aizliegtas vilku medības. Vilki iznīcinot bebrus, kas citādi par daudz savairojas.

G.Freimane paskaidro, ka vilku un lūšu aizsardzība tiek nodrošināta ar sugas aizsardzības plāniem un regulēta vispārējā kārtībā caur VMD ar atļauju izsniegšanu. Prakse rāda, ka līdz šim lieguma teritorijās netiek paredzēti vilku un lūšu medību aizliegumi, jo liegumi nav slēgtas teritorijas un lielie plēsēji pārvietojas lielākos attālumos.

A.Bārzdīņš stāsta, ka arī lūši ir sastopami, jo apkārt purvam ir lauki, kur ir labas barības vietas.

I.Gādmane informē, ka cauri purvam iet vecais kara ceļš no I Pasaules kara, Z, ZA virzienā no Gargroves purva.

A.Utināns interesējas cik dambji paredzēti.

G.Freimane atbild, ka projekta pieteikumā 16, bet ekspertu izpēte vēl precizēs.

A.Utināns domā, ka pietiktu ar 3 dambjiem, lai ūdens netecētu prom no purva. 2006. gadā ir ticis veikts AS LVM ekspertu apsekojums un vizuāli novērtēts grāvju aizaugums, kas esot no 40 – 100%.

M.Pakalne atbild, ka visas detaļas vēl tiks pētītas un izvērtētas, bet, ka efektīvāka purva atjaunošanās notiek, ja ir iespējams aizbērt visu grāvi, ne tikai uzcelt atsevišķus dambjus, bet tam nav paredzēti līdzekļi. Tomēr jo biežāk iespējams uzcelt dambjus, jo ātrāk un vienmērīgāk atjaunojas purva hidroloģiskais režīms.

Protokolēja: Gundega Freimane